

KOMPLEX FELADATOK - MEGOLDÁS

I. Mint emberek a sót! 9 pont

1. B
2. E
3. C
4. tápcsatorna / bőr
5. A grafikon alapján a nefronba percenként 125 ml szűrlet kerül, tehát:
 $125 \times 60 \times 24 = 180.000 \text{ ml} = 180 \text{ l}$
6. B
7. D
8. C
9. B

Minden helyes válasz 1 pont.

II. Grafikonok 11 pont

1. A, D, F, H	1+1+1+1= 4 pont
2. B, J	1+1= 2 pont
3. E	1 pont
4. I	1 pont
5. C, K	1+1= 2 pont
6. G	1 pont

III. Oxigén a vízben 10 pont

1. B
2. B
3. B
4. D
5. B
6. C
7. A
8. C
9. A
10. A

Minden helyes válasz 1 pont.

IV. Csontritkulás 10 pont

Szivacsos csontállomány	1 pont
1. Izomműködés	1 pont
véralvadás	1 pont

Bármely más kalciumigényes folyamat megnevezése is elfogadható (pl. jelátvitel, ingerlékenység).

2. A magzat, illetve az újszülött csontképződéséhez kalcium szükséges.	1 pont
4.	

Kalcitonin	A vér Ca^{2+} -ion-koncentrációjának növekedése	Gátolja a csontok kalciumleadását
Parathormon	A vér Ca^{2+} -ion-koncentrációjának csökkenése	Fokozza a csontok kalciumleadását/a bél kalciumfelszívását/a vese kalciumvisszaszívását

Minden helyes válasz 1 pont, összesen

5 pont

5. Hígabb oldatból a nehezen oldódó Ca-sók nehezebben válnak ki/képeznek csapadékot (másképp is megfogalmazható) 1 pont

V. Botox 10 pont

1. C, D	2 pont
2. D	1 pont
3. G	1 pont
4. C	1 pont
5. I	1 pont
6. F	1 pont
7. B, E	2 pont
8. C	1 pont

VI. Folyadékterek 12 pont

1. A K^+ - Na^+ -pumpa K^+ -okat juttat a sejt belsejébe és Na^+ -okat juttat ki a sejtől. 1 pont
2. A szövetnedv keletkezésekor a vérplazma fehérjéi nem lépnek át / nem férnek át az érfalon.
(Más megfogalmazás is elfogadható.) 1 pont
3. Sejten belüli kation-tartalom: $28 \cdot 180 = 5040$ mOsmol 1 pont
(175-190 közti értékek elfogadhatók)
- Sejten kívüli kation-tartalom: $11,5 \cdot 140 + 2,5 \cdot 150 = 1985$ mOsmol 1 pont
(135-145 közti értékek elfogadhatók szorzótényezőként).
- Tehát a sejteken belül van nagyobb mennyiségű kation.
4.
  - a. Verejtékezés / könnyezés 1 pont
  - b. Légzés / párolgás 1 pont
5. A 1 pont
6. B 1 pont
7. D 1 pont
8. D 1 pont
9. C 1 pont
10. A 1 pont

VII. Emberszem – rovarszem 7 pont

1. D
2. C
3. A
4. A
5. A
6. B
7. Lásbasfejűek / fejlábúak / bármely fejlábú csoport megnevezése.

VIII. A neuroendokrin rendszer 12 pont

1. F, kisagy	1+1 = 2 pont
2. A, hipotalamusz	1+1 = 2 pont
3. H, talamusz	1+1 = 2 pont
4. B, hipofízis / agyalapi mirigy	1+1 = 2 pont
5. E, nyúltagy / nyúltvelő	1+1 = 2 pont
6. X	1 pont
7. X	1 pont

IX. Találkozás a flamingóval 10 pont

1. C	5. C	9. D
2. A	6. C	10. C
3. B	7. A	
4. B	8. A	

*Minden helyes válasz 1 pont.***X. Orvosi-élettani Nobel-díj 2013 11 pont**

- A
- C
- E
- D
- exocitózis / membrán áthelyezéssel történő transzport
- inzulin / glukagon
- B
- A
- adenint
- DNS megkettőződés / szintézis / replikáció / átírás / transzkripció / RNS szintézis
- tRNS (molekulák)

*Minden helyes válasz 1 pont.***XI. A bőr 8 pont**

1. A hám alsó sejtsorában /a hámban	1 pont
2. Véd az UV-sugárzástól / elnyeli az UV sugárzást.	1 pont
3. albinizmus	1 pont
4. autoszómás / testi kromoszómához kötött és recesszív	1 pont
5. $q^2 = 1/15\ 000$ $q = 0,081$	1 pont
$p = 1 - q$ $p = 1 - 0,081$	1 pont
$2pq = 0,016$	1 pont
1,6% hordozza a betegség allélját	1 pont

XII. Józanul az alkoholról 11 pont

1. B, E	1+1 pont
2. Az alkohol nagy koncentrációban kicsapja a sejtek fehérjéit. / Nagyobb koncentrációban az alkohol mérgező a sejtekre	1 pont
3. A, D	1+1 pont
4. D	1 pont
5. B	1 pont
6. A	1 pont
7. A vagy D	1 pont
8. A szöveg alapján a kiindulási szülőpár genotípusa: aaBB (anya) $\times$ AAbb (apa). Ekkor a fiúgyermek genotípusa biztosan: AaBb	1 pont
- Mivel a feleségének is ugyanez a genotípusa, az alábbi Punnett-tábla írható fel:

	AB	Ab	aB	ab
AB	AABB	AABb	AaBB	AaBb
Ab	AABb	AAbb	AaBb	Aabb
aB	AaBB	AaBb	aaBB	aaBb
ab	AaBb	Aabb	aaBb	aabb

A táblában azok a genotípusok jelentenek alkoholérzékeny fenotípust, ahol legalább az egyik gén homozigóta recesszív formában van jelen – ezeket jelöli a szürke szín.

Ennek alapján a keresett valószínűség: 7/16 (43,75%) 1 pont

Csak levezetéssel fogadható el az eredmény. Más módon történő levezetés is elfogadható.

XIII. Testnedveink 10 pont

	SZŰRLET (a nefron kezdeti szakaszában)	VIZELET	VÉRSZÉRUM	SZÖVETI NEDV (a hajszálerek és ép sejtek környezetében)
fehérje	nem	nem	igen	nem
glükóz	igen	nem	igen	igen
nemi hormonok	igen	igen	igen	igen
fibrinogén	nem	nem	nem	nem
	1 pont	1 pont	1 pont	1 pont

Minden oszlop kitöltése 1 pont, összesen 4 pont

2. A, E 2 pont

3. A, B 2 pont

4. B, C 2 pont

XIV. Emberi betegségek 11 pont

1. Parkinson-kór
2. Allergia
3. Down-szindróma / tünetcsoport
4. enzimhiány / homozigóta egy adott recesszív allélra
5. mérgező anyagcseretermékek felhalmozódása a vérben / súlyos agyi károsodás / szellemi visszamaradottság
6. arányos törpenövés
7. 140 cm-nél alacsonyabb termet / rövid végtagok / egyéb jó megoldás
8. szürkehályog
9. az anya (40 évesnél) idősebb kora
10. szigorú DIÉTA / fenilalanin-mentes diéta / fehérjeszegény táplálkozás
11. A környezetszennyezés miatt egyre gyakoribbak az allergiás megbetegedések. *(Másként is megfogalmazható.)*

Minden helyes válasz 1 pont.

XV. Az ultraibolya sugárzás hatásai 12 pont

1. C 1 pont
2. Y 1 pont
3. X 1 pont
4. Igen, mert eltérő hullámhosszon van az UV elnyelésük maximuma.
Csak indoklással fogadható el! 1 pont
5. A és C 1+1 pont
6. A és D 1+1 pont

7. anyajegy 1 pont
8. A napszemüveg használatakor a pupilla kitágul, így az UV-sugarak nagyobb mértékben jutnak a szembe, napszemüveg nélkül a pupilla szűkül, kevesebb fényt enged be. / Napszemüveg nélkül kevésbé néz bele a napsugárzásba az ember, mint napszemüveggel. 1 pont
9. Az UV sugarak szükségesek a D vitamin képzéséhez ezért pl. É-Európában, ahol az UV-sugárzás mértéke kisebb, azok a populációk juthattak szaporodási előnyhöz, amelyek egyedeinek a bőrszíne világosabb volt, ezért kevesebb angolkóros lett közöttük. Az Egyenlítő mentén élőkénél, ahol az UV-sugárzás mértéke nagyobb, azok a populációk juthattak szaporodási előnyhöz, ahol a bőrben több a festékanyag, mert így nő a bőr UV szűrő szerepe. *Másként is megfogalmazható.* 2 pont

ESSZÉK

I. Hormonjaink, idegrendszerünk 20 pont

Utazás közben 10 pont

1. A 1 pont
2. E 1 pont
3. A mellékvese velőállománya
Emeli a vércukorszintet / felelős a Canon-reakcióért 1 pont
/a Canon-reakció bármely elemének leírása 1 pont
4. A vér ozmotikus nyomásának növekedése 1 pont
5. Vazopresszin / ADH 1 pont
Hipotalamusz 1 pont
6. A nagyagykéregben / a homloklebenyben 1 pont
7. Félkörös ívjáratok / belső fül 1 pont
Nyeléskor a fülkürt nyílik, és kiegyenlítődik a nyomás a középfül és a külvilág között. *Másként is megfogalmazható.* 1 pont

Hallószervünk – esszé 10 pont

1.
    - A rezgést a hallójáratban a levegő a **dobhártyának** adja át, 1 pont
    - az ingert a **középfülben** lévő 1 pont
    - **Kalapács, üllő, kengyel** veszi át, 1 pont
    - ami az **ovális ablakon** át 1 pont
    - a **belső fülben** lévő 1 pont
    - **Csigában** 1 pont
      - a **Corti-szervhez** juttatja.
  2. 1 pont
    - Itt az **alaphártyán** lévő **szőrsejtek** 1 pont
      - a **folyadék** rezgése következtében
- A **fedőhártyával való (mechanikai) érintkezés** 1 pont
hatására jönnek ingerületi állapotba. 1 pont